

Irena Bagarić
Svetlana Božić Fuštar
Vesna Širić
Ivančica Vadjon

TJELESNA I ZDRAVSTVENA KULTURA/KINEZIOLOŠKA KULTURA/TJELESNA KULTURA I SPORT/PHISICAL EDUCATION = TJELESNO OBRAZOVANJE ...ILI NEŠTO SLIČNO

1. UVOD

Republika Hrvatska poznata je po svojim prirodnim ljepotama, ali i ljepotom različitosti. Svjesni činjenice važnosti zdravlja naših studenata, ali i svih nas koji smo stanovnici ove divne planete koja se zove Zemlja, pokušat ćemo ukazati na činjenice RAZLIČITOSTI koje nam nisu drage, a odnose se na naziv predmeta Tjelesna i zdravstvena kultura. Cilj nam je ukazati na te različitosti te apelirati na sve nadležne institucije RH (Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta, Kineziološki fakultet, Sveučilišta i visoka učilišta RH, sve osnovne i srednje škole RH i sl.) da svojim autoritetom ODREDE TOČAN NAZIV PREDMETA koji će morati koristiti sve institucije koje ga provode od predškolskog uzrasta do visokog obrazovanja.

2. CILJ

Cilj je ovog rada ukazati na VAŽNOST obvezne nastave Tjelesne i zdravstvene kulture od predškolskog uzrasta do visokog obrazovanja u svrhu edukacije svih generacija o važnosti cjeloživotnog bavljenja tjelesnom aktivnošću primjerenoj dobi, prevenciji profesionalnih oboljenja struke za koju se naši studenti obrazuju te razvoju svjesnosti o potrebi prevencije zdravlja redovitim vježbanjem.

3. METODE

„Kineziologija dolazi od grčke riječi κίνησις (kretanje, pokret) i λόγος (zakonitost, znanost) pa prema tome etimološki kineziologija znači znanost o kretanju. Danas kineziologiju definiramo kao znanost koja proučava zakonitosti upravljanja procesom vježbanja i posljedice djelovanja tih procesa na ljudski organizam što svakako unapređuje zdravlje. Kineziologiju zanima svaki onaj usmjereni proces vježbanja kojemu je cilj:

1. unapređenje zdravlja
2. optimalan razvoj ljudskih osobina, sposobnosti i motoričkih znanja te njihovo što duže zadržavanje na što višoj razini
3. sprečavanje preranog pada pojedinih antropoloških karakteristika i motorički znanja
4. maksimalan razvoj osobina, sposobnosti i motoričkih znanja u agonološki (natjecateljski) usmjerenim kineziološkim aktivnostima.

Obuhvaća 4 različita područja, prema ciljevima i po metodama rada:

1. kineziološku rekreaciju – s temeljnim ciljevima usmjerenim na očuvanje zdravlja organizma, socijalizaciju, osmišljavanje slobodnog vremena, postizanja osjećaja zadovoljstva, a bez težnje dostizanja maksimalnih motoričkih postignuća, s posljedičnom natjecateljskom ili ekonomskom dobiti
2. kineziterapiju – dakle sustavnu terapiju tjelesnim vježbanjem (fizioterapiju) s ciljem poboljšanja funkcioniranja dijela ili cjelokupnog organizma
3. kineziološku edukaciju – sustavno tjelesno vježbanje s ciljem sustavnog poticanja razvoja temeljnih motoričkih znanja i sposobnosti („tjelesni odgoj“ u školi)
4. sport – težnja dostizanja maksimalnih motoričkih dostignuća s potencijalnom natjecateljskom i/ili ekonomskom dobiti.

Kineziološka psihologija tumači psihičke procese i različite oblike ponašanja djece, mladih i odraslih za vrijeme i nakon provođenja nekog od oblika tjelesne aktivnosti, tj. aktivnosti s kretanjem.“ (Kineziologija/Wikipedija)

4. ZAKON O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

Zagreb, 23. srpnja 2003., NN – 123/2003

Dopusnica za obavljanje djelatnosti visokih učilišta i upis u Upisnik

Članak 51.

(10) Visoka učilišta u okviru svoje nastavne aktivnosti obvezuju se promicati tjelovježbu i studentski šport sukladno posebnom zakonu. (www.nn.hr/clanci/sluzbeno/2003/1742.htm)

Strategija sporta Sveučilišta u Zagrebu

Tablica 2. Plan aktivnosti i mjera za nastavu Nastava Tjelesne i zdravstvene kulture na SUZG str. 17 i 18 (web stranica strategija/unizg.hr)

Statut Sveučilišta u Zagrebu

Organizacija nastave i opterećenje studenata, Članak 69.

(12.) Nastava i izvannastavne djelatnosti studenata iz tjelesne i zdravstvene kulture izvode se izvan satnice utvrđene stavkom 4., kao obvezne u prvoj i drugoj godini preddiplomskog studija, te kao neobvezne u ostalim godinama studija. Ovoj nastavi ne pripisuju se ECTS bodovi. ([web.unizg.hr/Statut Sveučilišta u Zagrebu](http://web.unizg.hr/Statut_Sveucilista_u_Zagrebu))

Koji je izmjenjen na način da se zadnja rečenica izbrisala, dajući mogućnost sastavnicama da obveznu nastavu Tjelesne i zdravstvene kulture vrednuju pripadajućim ECTS bodom 2014. g.

Statut Sveučilišta u Splitu

X. STUDENTSKI SPORT, Članak 143.

(1) Sveučilište i njegove sastavnice obvezuju se u okviru svoje nastavne aktivnosti promovirati kineziološku kulturu i studentski sport.

(2) Nastava Kineziološke kulture može se izvoditi kao obvezni, izborni ili fakultativni predmet na svim sastavnicama Sveučilišta. ([web.unist.hr/Statut Sveučilišta u Splitu](http://web.unist.hr/Statut_Sveucilista_u_Splitu))

Nastavni plan i program tjelesne i zdravstvene kulture u visokom obrazovanju, u cijelom tekstu govori isključivo o nastavnim sadržajima Tjelesne i zdravstvene kulture. (Nastavni plan i program tjelesne i zdravstvene kulture u visokom obrazovanju)

Sukladno promjeni naziva Fakulteta za fizičku kulturu u Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu (16. siječnja 2001.), Filozofski fakultet preimenovao je u svibnju 2001. Katedru za tjelesnu i zdravstvenu kulturu u Samostalnu katedru za kineziologiju koja se 2011. ipak vratila na prvobitni naziv Katedra za tjelesnu i zdravstvenu kulturu što smatramo primjerenim budući da nam se predmet koji članovi katedre predaju (još uvijek) zove Tjelesna i zdravstvena kultura. Studentima bi sam naziv Samostalna katedra za kineziologiju mogao aludirati da se radi o smjeru Kineziologija poput primjerice Filozofija, Kroatistika, Indologija i sl. te bi to bilo zbunjujuće i razočaravajuće jer bi ipak saznali da se radi o obveznom predmetu Tjelesna i zdravstvena kultura za sve SMJEROVE na Filozofskom fakultetu, a to nikako nije tako. Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu od svog osnutka imaju predmet Tjelesna kultura i sport koji se provodi sukladno Nastavnom planu i programu tjelesne i zdravstvene kulture u visokom obrazovanju.

Sveučilište u Zagrebu Statutom definira obveznu nastavu tjelesne i zdravstvene kulture, ali ne i ustroj katedri ni naziv katedri ili zavoda u kojima je nastavnik tjelesne i zdravstvene kulture. Primjerice na Stomatološkom fakultetu Tjelesna i zdravstvena kultura sastavni je dio Katedre za opće i društvene predmete.

Primjer iz prakse visokih učilišta koji bi se mogao dogoditi nakon izmjena naziva predmeta na Sveučilištu u Splitu: student ne uspije upisati Stomatološki fakultet u Zagrebu pa ga upiše u Splitu, ali tamo sluša predmet Kineziološka kultura što mu prelaskom na Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu ne priznaju jer zagrebački Stomatološki fakultet nema takav predmet na popisu. Drugi primjer iz prakse visokih učilišta koji se događa je kad student ne uspije upisati Pravni fakultet na Sveučilištu u Zagrebu pa ga upiše na Sveučilitu u Osijeku, odsluša i za njega dobije potpis i ECTS bod pa se prebaci na Sveučilište u Zagrebu na kojem Pravni fakultet uopće nema Tjelesnu i zdravstvenu kulturu pa mu se ne priznaju ni ECTS bodovi zarađeni na Sveučilištu u Osijeku. Vjerujemo da se svi slažemo da je to NEPRIHVATLJIVI PARADOKS.

5. ZAKLJUČAK

Udruga nastavnika tjelesne i zdravstvene kulture Sveučilišta u Zagrebu i Savez nastavnika tjelesne i zdravstvene kulture visokih učilišta Hrvatske zalažu se da NAŠ PREDMET kako god se zvao, bude JEDINSTVENOG IMENA od predškolskog preko osnovnog i srednjeg školstva do visokog obrazovanja i da to ime poštuje svaka institucija i svaki nastavnik kineziolog u LIJEPOJ NAŠOJ. Također da bude OBVEZAN na svim navedenim razinama te cijenen i adekvatno vrednovan. Adekvatno vrednovan kroz školstvo jasnim univerzalnim kriterijima ocjenjivanja, a kroz visoko obrazovanje jasnim kriterijima za stjecanje uvjeta za potpis i ECTS bodovanja, naravno, jedinstveni kriteriji ravnopravno moraju biti primjenjeni na SVIM INSTITUCIJAMA Lijepe naše na kojima se naš predmet predaje.

Svjetsni one stare poslovice „koliko ljudi toliko čudi“ apeliramo na nadležne institucije, matični nam Kineziološki fakultet te nadležno nam Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta DA ODREDE NAZIV NAŠEM PREDMETU koji će bez POGOVARA I PRIGOVORA svi nastavnici kineziolozi provoditi na svojim radnim mjestima, s ponosom i posebnim zadovoljstvom jer imamo predivnu priliku educirati sve naraštaje građana RH o važnosti redovitog tjelesnog vježbanja te njegove odgojne i zdravstvene komponente od rođenja do kraja života.

6. LITERATURA

1. Kineziologija/Wikipedija
2. www.nn.hr/clanci/sluzbeno/2003/1742.htm
3. web stranica strategija/unizg.hr
4. web unizg.hr/Statut Sveučilišta u Zagrebu
5. web unist.hr/Statut Sveučilišta u Splitu
6. Nastavni plan i program tjelesne i zdravstvene kulture u visokom obrazovanju